

Unge, uddannelse og arbejde

Noemi Katznelson

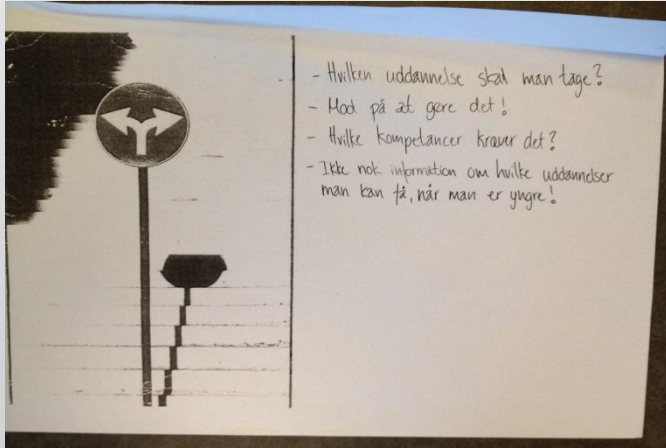
Center for Ungdomsforskning
Aalborg Universitet
Danmark

Polarisering: Fra unge der i en stadig yngre alder gør karriere til unge der er hængt helt af meget tidligt

Tendenser:

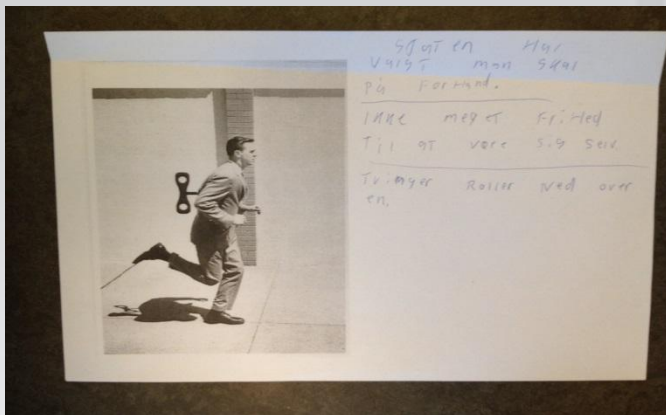
- Forventningsekspllosion blandt de unge – det perfekte er blevet normen og sårbarheden øges
- Øget forældreopbakning blandt flertallet af de unge
- vanskeligt for udsatte unge
- Kravene i uddannelserne og på arbejdsmarkedet er stadig større og snævre

Hvem er de udsatte unge? cefu | Center for Ungdomsforskning

‘Drømmerejsende i kataloger’

- Desorienterede unge
- Står 'uden for' og forventes at 'finde ind'
- Forestilling om at træffe 'det rigtige' valg
- Brug for at blive både afklaret og klar

‘Charterturisten’

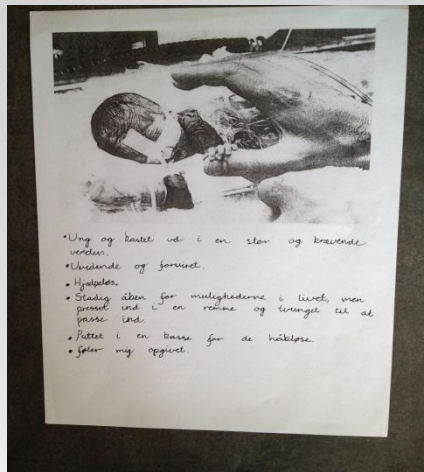
- Arbejdsvante unge
- Presset arbejdsmarked
- Skal både vælge og motivere sig for uddannelse
- Kompetencer bliver usynlige, faglig identitet forsvinder
- Mod prekært arbejde

Hvem er de udsatte unge?

'Vagabonden'

- Unge med diagnoser
- Oplever uddannelse som et stort kaos
- Ofte sociale problemer
- Individuelle processer i en tid med diagnoser
- Skal følges med den rette behandling
- Behov for tid til 'oprydning'

Rygsæksrejsen, der ender brat

- Fagligt stærke unge
- Psykisk sårbare
- Tager selv ansvaret
- Præstationspres
- Behov for tryghed
- Nye marginaliseringsformer

Vi har med rette fokus på social arv, men...

- Mellem 25 og 30 % af alle unge kontanthjælpsmodtagere har forældre, som har en videregående uddannelse
- Halvdelen af de unge, der befinder sig i en socialt marginaliseret situation har ikke en social baggrund præget af de risikofaktorer, vi bruger til at definere social marginalisering
- Ca . 2/3 af de unge i en socialt marginaliseret position, kommer fra familier, hvor forældrene overvejende har været i beskæftigelse

Er noget under forandring, når vi taler udsatte unge?

Fortællinger om udsathed er mange og komplekse

Jeg har i det mindste en far, som ikke var misbruger. Og det holdte mig oppe indtil han døde. Jeg begyndte at skære i mig selv og drak rigtig rigtig meget, men min mor lagde ikke mærke til noget. Først da jeg fik min dom i retten, der åbnede hun sine øjne. Der var der gået tre år. Nu klarer jeg mig selv. Bor hos venner og sådan. Skal bare have dagene til at gå.

Jeg har gået i 1. g på et gymnasium, men droppede ud og startede i stedet på HF, men droppede så ud igen. Den kørte inden i hovedet hele tiden. Alt det jeg skulle. Jeg faldt først i seng ved 3-4 tiden, og så skulle jeg op klokken 6. Bare rundt i ring. Og det kan jeg ikke.

Mulige forklaringer udover de (ungdoms)kulturelle...

Uddannelsessektoren

- Adgangs- og tidskrav, øgede faglige krav
- Øget præstationskultur
- Fra Uddannelse til alle til kvalitet og konkurrencedygtighed
- Nedskæringer, som risikerer at ramme fastholdelsesindsatser
- Ingen koordinering til beskæftigelsespolitikken

Strukturelle forklaringer – på komplekse problemstillinger

Blandt de 'stærkeste' ledige har...

- ca. 40-50 % har ikke en 9. klasse eksamen i dansk, 70 -80 % ikke i matematik
- ca. 60-70 % har en sygdomsdiagnose
- 75 % har forsøgt eller gennemført en ungdomsuddannelse (heraf har 30 % gennemført)

Personlige el psykiske problemer, fravær og manglende motivation er hyppigste årsager til frafald

Forsigtige løsninger...

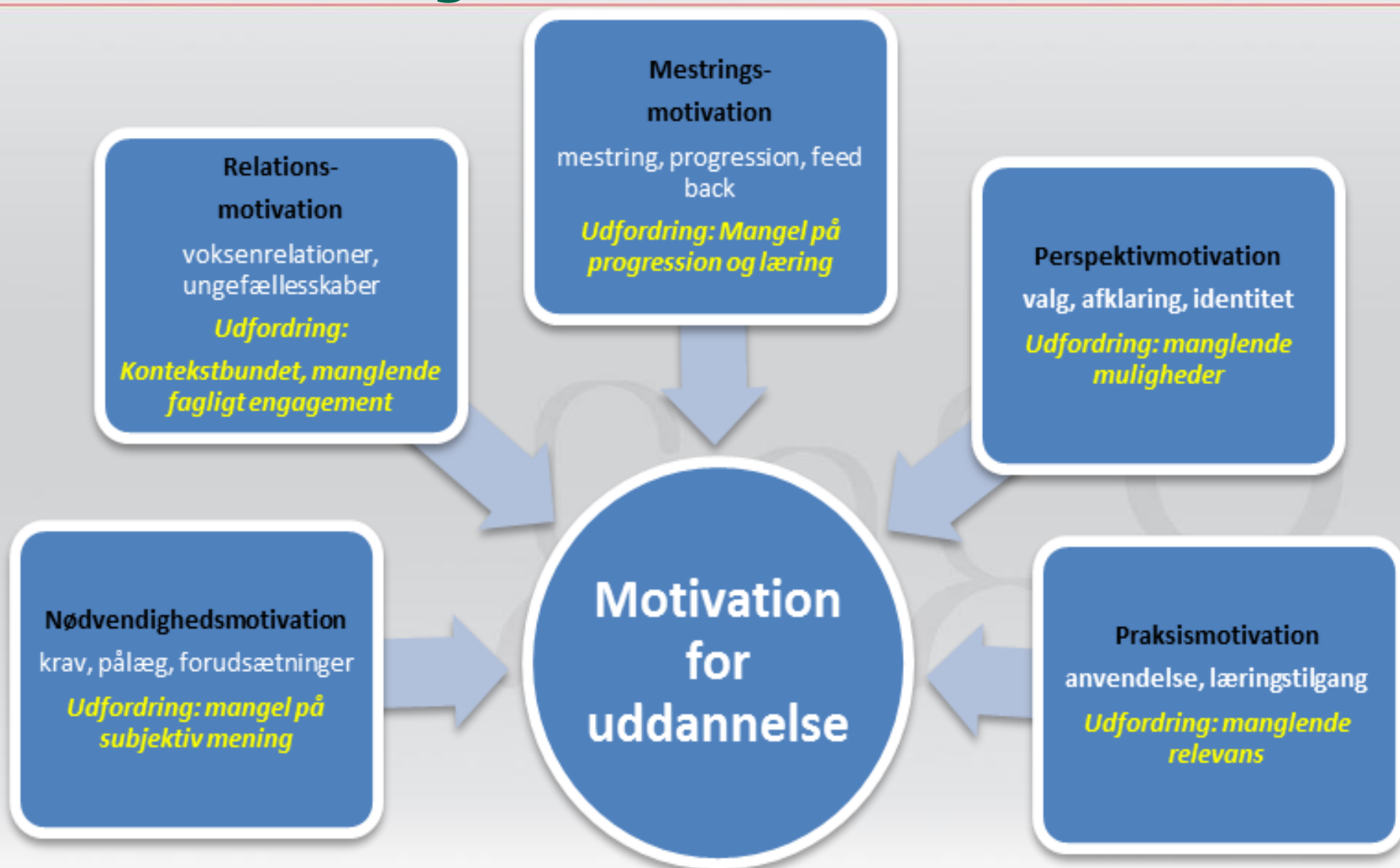
Hvad skal der til for at få så forskellige unge i uddannelse og job?

Fravær som udfordring

Motivation som fokus

- De unges motivation skal ses som et samspil mellem de unge og de sammenhænge de indgår i og ikke som en forudsætning for deres deltagelse
- Arbejdet med de unges motivation kan med fordel tage udgangspunkt i en model med fem motivationsorienteringer

Grundlag for systematisk arbejde med at øge motivationen

- Ingen unge bør overlades til sig selv i længere perioder
- Uddannelse på normale vilkår er ikke et realistisk mål for alle – det øger problemerne, da det fører til nederlag
- MEN at man ikke skal stille krav om uddannelse, betyder ikke, at man ikke skal stille krav eller have brug for dem. Men kravene skal forholdes til forudsætninger
- Arbejdsmarkedet har en central rolle at spille

Ung kvinde:

Jamen jeg tænker, at det (uddannelse) er vigtigt. Det er fremtiden. Uanset hvilket arbejde, så er der ingen fremtid uden uddannelse. Og så tænker jeg på penge. Du skal bruge en uddannelse for at kunne tjene pengene.

Indebærer et fokus på:

Krav, forudsætninger, pålæg

Udfordringer:

Mangel på subjektiv mening

Ung mand:

Jeg synes, de gider at tage en seriøst og virkelig hjælpe en. Det var derfor, jeg kom videre. Jeg fandt én som tog mig seriøst og ikke stod med det der underlige kolde blik, hvor det bare så ud som om det fes ind ad det inde øre og ud af det anden, når jeg sagde noget. Det blev taget seriøst her og det er det, jeg tror der har gjort, at jeg er kommet videre så hurtigt som jeg gjorde.

Indebærer et fokus på:

Voksenrelationer,
ungefællesskaber,
anerkendelse

Udfordringer:

Kontekstbundet,
manglende fagligt
engagement

Ung mand:

Matematik og dansk har aldrig været min stærke side. Så vi brugte halvanden måned på at terpe matematik og dansk, så jeg kunne få optagelsen til hf. Og jeg ser det sådan. Var jeg ikke kommet over til Hanne og Hans så var jeg aldrig endt på hf.

Indebærer et fokus på:

Mestring, progression, feed back

Udfordringer:

Mangel på progression og læring

Ung mand:

*Jeg tror det vigtigste jeg har
fået ud af det, det er retning.*

*Fundet ud af, hvad og hvor det
her fører hen, hvad er det næste
skridt for mig. Jeg har fået
mere motivation for at
gennemføre. Det har nok været
det største, der er sket*

Indebærer et fokus på:

Valg, afklaring, identitet

Udfordringer:

Manglende muligheder

Ung kvinde:

*Vi kom i forskellige
praktikker og der kom vi også
over i praktik derovre og
jamen allerede første dag, der
gav det mig bare blod på
tanden. Det var det der var
spændende og det var den vej
jeg ville*

Indebærer et fokus på:

Anvendelse og
læringstilgang

Udfordringer:

Manglende oplevelse af
relevans

Generelt om motivationsorienteringerne

1. Forskellige motivationsorienteringer kan gøre sig gældende på samme tid
2. Motivationsorienteringerne er foranderlige over tid
3. Der er ikke en normativ forskel på god og dårlig motivation, men der kan være ubalance i vægtningen mellem de forskellige motivationsorienteringer

- **”Hvad virker? Evaluering af forsøg med brobygning”**
(2016). www.star.dk, www.cefu.dk
- **”Hvem er de unge på kanten af det danske samfund? - Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel”** (2015). AAUs forlag.
- **”Forsøg med brobygning til EUD – Midtvejsstatus”**,
(2014). Center for Ungdomsforskning. www.cefu.dk
- **”Unge motivation i udskolingen. Et bidrag til teori og praksis om unges lyst til læring i og udenfor skolen”**
(2015). Aalborg Universitetsforlag